Roll No...........................
Signature of Invigilator ....

Paper Code

BV-104

पतंजलि विश्वविद्यालय

University of Patanjali
Examination Jan. – Feb. -2022

बी. ए. व्याकरण, प्रथमसत्रम्
व्याकरणम्, चतुर्थपत्रम्
वैदिकसाहित्यम्

समयः – होरात्रयम् पूर्णाङ्काः ७०

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य सप्तत्यङ्काः निर्धारिताः सन्ति, अङ्कनिर्देशः प्रतिखण्डं द्रष्टव्यः, सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(खण्ड -क)

प्र01. स्मृताः केचन पञ्च सूक्तमन्त्रा लेखनीयाः। (1 x5 =5)

पाठ्यक्रमे निर्धारिताः केचन पञ्चमन्त्राः लेखनीयाः।

प्र02. पृष्टेषु पञ्चसु चतुर्णां समाधानं कुरु। (शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थं ज्ञापयतु) (2.5 x4 =10)

1. येनेमा विश्वा च्यवना कृतानि यो दासं वर्णधरं गुहाकः।
   श्वघ्नीव यो जिगीवाँ लक्षमाददर्यः पुष्टानि स जनास इन्द्रः।।
2. यस्याश्वासः प्रदिशि यस्य गावो यस्य ग्राम यस्य विश्वे रथासः।
   यः सूर्यं य उषसं जजान यो अपां नेता स जनसइन्द्रः।।
3. यः सुन्वन्तमवति यः पचन्तं यः शंसन्तं यः शंशमानमूती।
   यस्य ब्रह्म वर्धनं यस्य सोमं सस्येदं राधः स जनास इन्द्रः।।
4. सक्तुमिव तितउना पुनन्तो यत्र धीराः मनसा वाचमक्रत।
   अत्रा सखाय सख्यानि जानते भद्रैषां लक्ष्मीर्निहिताधिवाचि।।
5. सर्वे नन्दन्ति यशसागतेन सभासाहेन सख्या सखायः।
   किल्विषस्पृत्पितुषणिर्ह्येषामर हितो भवति वाजिनाय।।

(खण्ड -ख)

प्र01. पृष्टयोः द्वयोः एकस्य समाधानं कुरु। (सूत्रादग्रे पञ्च सूत्राणि) (5 x1 =5)

1. स तु दीर्घकालनैरन्तर्यसत्कारासेवितो दृढभूमिः।
2. तस्य सप्तधा प्रान्तभूमिः प्रज्ञा।

प्र02. पृष्टेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां सूत्राणामर्था बोधनीयाः। (1 x5 =5)

1. तस्य वायकः प्रणवः।
2. तत्र स्थितौ यत्नोऽभ्यासः।
3. तत्प्रतिषेधार्थमेकतत्वाभ्यासः।
4. परमाणुपरममहत्वान्तोऽस्य वशीकारः।
5. ता एव सबीजः समाधिः।
6. दृग्दर्शनशक्त्योरेकात्मतेवास्मिता।
7. तस्य हेतुरविद्या।

प्र03. पृष्टेषु त्रिषु द्वयोः विषयात्मकप्रश्नयोः समाधानं कुरु। (5 x2 =10)

1. संप्रज्ञातः समाधिः कतिधा भवति।
2. योगाड़्गानां व्याख्या करणीया।
3. निर्वीजस्य समाधेः स्वरूपं लिखत।

(खण्ड -ग)

प्र01. पृष्टानां पञ्चानां मन्त्राणां पूर्तिः करणीया। (1 x5 =5)

1. तदेजति ....||
2. असूर्या ....||
3. ईशा ....||
4. अन्यदेवाहुर् ....||
5. अग्ने ....||

प्र02. पृष्टेषु चतुर्षु द्वयोः विषयात्मकप्रश्नयोः समाधानं कुरु। (5 x2 =10)

1. अविद्वान्निदाय मन्त्रं लिखत।
2. ये केवलं विद्यायां रताः तेषां का गति?
3. ईश्वरस्य स्वरूपं वर्ण्यताम्।
4. कथं लोके जिजीविषेम?

(खण्ड -घ)

प्र01. पृष्टेषु पञ्चानां श्लोकानां पूर्तिः करणीया। (2 x5 =10)

1. अन्नाद् ....||
2. सहयज्ञा ....||
3. अथकेन ....||
4. कर्मणैव ....||
5. सक्ताः ....||

प्र02. पृष्टानां पञ्चानां श्लोकानां पदच्छेदविभक्तिसमासा लेखनीयाः। (2 x5 =10)

1. न हि कश्चित्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत्।
   कार्यते ह्यवशः कर्म सर्व प्रकृतिजैर्गुणैः।।
2. इष्टान्भोगान् हि वो देवा दास्यन्ते यज्ञ भाविता।
   तैर्दत्तानप्रदायैभ्यो यो भुङ्क्ते स्तेन एव सः।।
3. यस्त्वात्मरतिरेव स्यादात्मतृप्तश्च मानवः।
   आत्मन्येव च सन्तुष्टस्तस्य कार्यं न विद्यते।।
4. तत्ववित्तु महाबाहो गुणकर्मविभागयोः।
   गुणा गुणेषु वर्तन्त इति मत्वा न सज्जते।।
5. तस्मात्त्वमिन्द्रियाण्यादौ नियम्य भरतर्षभ।
   पाप्मानं प्रजहि ह्येनं ज्ञानविज्ञाननाशनम्।।

--------------x--------------